

[K. Axel Nielsen.]

er, fjernsyn og meget mere beskyttelse mod udnyttelse, idet de pågældende købere får mulighed for at få en urimelig handel ophævet. Også ågerbestemmelsen skulle kunne hjælpe folk med en svag økonomi. Der er jo noget paradoksalt ved, at vi i de senere år praktisk taget aldrig ser åger behandlet af domstolene, til trods for at gud og hvermand ved, at åger næppe tidligere har floret som nu.

Begge forslag har altså et udpræget socialt sigte, men det bør understreges, at forslagene sigter langt videre. Der er ingen tvivl om, at udnyttelse ved handel med diverse varer er med til at presse priserne og dermed omkostningsniveauet op. Dermed er denne form for udnyttelse med til at modarbejde de anstrengelser, der udfoldes for at modvirke den inflatoriske udvikling, der er til stor skade for samfundsökonomien.

Det samme gælder nok i endnu højere grad den høje rente. Der er hos nogle økonomer en tilbøjelighed til at bagatellisere renteniveauet. De henviser til, at rentens højde ikke spiller så stor en rolle, for renter af gæld kan jo fradrages ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst. Er trækprocenten for en skatteyder f. eks. 60, reduceres en rente på 15 pct. for denne skatteyder i virkeligheden til 6 pct. Det er en farlig betragtning, som jeg meget vil advare imod. For det første er trækprocenten for mange af dem, der må betale så høj en rente, ikke i nærheden af 60, og for dem virker rentebyrden med en meget større vægt. Rentebyrden vender med andre ord i høj grad den tunge ende nedad. For det andet skal der være en indtægt, før der kan foretages fradrag af renteutgiften.

I de sidste par år med igangsætningsstop for offentlige arbejder og med særdeles usikre og svingende finansieringsforhold har vi oplevet en helt usædvanlig mængde betalingsstandsninger inden for entreprenør- og byggevirksomheder. En af årsagerne hertil er utvivlsomt den høje rente. Entreprenørvirksomheder anskaffer materiel for at udføre arbejde, de venter at få eller har fået, men dette materiel har de ikke altid penge til at betale. Altså skylder de penge på materiellet, og den gæld, de får, skal forrentes, og renten bliver ved at løbe, selv om de intet arbejde har.

Når man må tage skarp afstand fra forsøg på at bagatellisere den høje rente, er det for det tredje og især på grund af dens samfundsskadelige virkninger. Hvad enten renten kan trækkes fra eller ej, er den en betydelig omkostning i erhvervslivet. Det er snart længe siden, renteutgiften f. eks. i form af kurstab var den største enkeltpost på ethvert byggeregnskab. Den høje rente er med andre ord med til at forringe landets konkurrenceevne, og den er en væsentlig faktor i inflationen. Hertil kommer, at for de fleste erhvervsvirksomheder, der har en indtægt, som giver mulighed for at fradrage renten — og det er da heldigvis de fleste — betyder renteutgiften, at opsparingen f. eks. til nyinvestering bliver mindre, hvilket igen betyder kapitalmangel. Den høje rente er paradoksalt nok med til at forstærke den mangel på kapital, som i årene efter krigen har præget vort samfund, der har været under forvandling til et industrisamfund.

Da jeg for snart mange år siden begyndte at drive advokatvirksomhed, kunne man på mange pantebrevse se stempel fra dommerkontoret, der lød: „Rentebevilling meddelt“. Gebyret herfor var en krone. Det blev erlagt i form af et stempelmærke. Denne rentebevilling betød, at der var givet dispensation fra den dengang gældende maksimalrente, der var på 4 pct. Rentebevilling gav ret til at tage 5 pct. i rente af pantebrevet i fast ejendom. En rente, der væsentligt oversteg disse satser, blev anset for åger. Det er på tide, at vi får saneret vore begreber om, hvad der er åger. Begrebet flyder, og det er usundt. Jeg tror ikke, vi foreløbig når ned på en obligationsrente på 4 eller 5 pct. Men der er unægtelig også et spring derfra og til de renter, der beregnes i dag.

Jeg takker for modtagelsen og håber på et frugtbart udvalgsarbejde. Jeg foreslår altså forslagene henvist til et udvalg på 17 medlemmer.

Hans Kjær: Min udtalelse om, at det ikke var nogen hastesag, var begrundet i, at justitsministeren havde redegjort for, at sigtet, sådan som det var formuleret, i forvejen var dækket af domspraksis. Derfor mente jeg ikke, det kunne være nogen hastesag målt med justitsministerens ønske om, at åger-